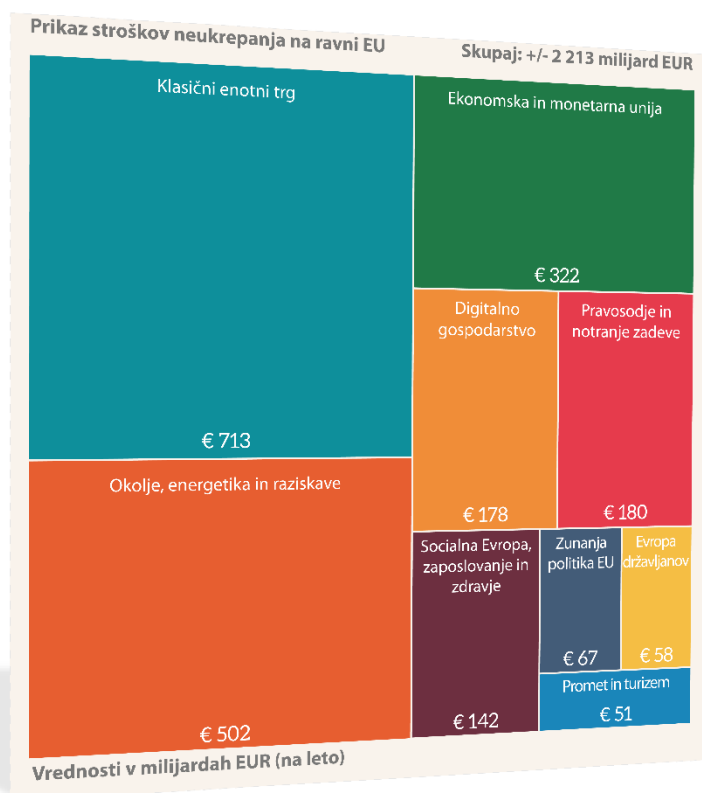

Evropska dividenda v višini dva bilijona evrov

Opredelitev stroškov neukrepanja na ravni EU, 2019–2024

IZVLEČEK ŠTUDIJE

EPRS | Služba Evropskega parlamenta za raziskave

Oddelek za evropsko dodano vrednost
PE 631.745 – april 2019

Evropska dividenda v višini dva bilijona evrov:

Opredelitev stroškov neukrepanja na ravni EU, 2019–2024

IZVLEČEK ŠTUDIJE

Izveček je povzetek študije o tekočem delu v okviru dolgoročnega projekta, katerega namen je opredeliti in analizirati stroške neukrepanja na ravni EU na številnih področjih politike. Ta koncept, ki ga je prvi uporabil Evropski parlament v 80-ih letih 20. stoletja, se v tem primeru uporablja za količinsko opredelitev potencialnega povečanja učinkovitosti v današnjem evropskem gospodarstvu, tako da se uresniči vrsta političnih pobud, za katere se Parlament zavzema – in sicer vse od širšega in bolj poglobljenega enotnega digitalnega trga do bolj sistematičnega usklajevanja nacionalnih in evropskih obrambnih politik ali tesnejšega sodelovanja v boju proti izogibanju davkom od dohodkov pravnih oseb. Koristi se lahko načeloma merijo v ustvarjenem dodatnem BDP ali racionalnejši rabi javnih virov.

Najnovejša analiza kaže, da bi lahko evropsko gospodarstvo (EU-28) pridobilo več kot 2 200 milijard EUR, če bi institucije Unije sprejele politike z različnih področij, za katere se zavzema Parlament, in jih v celoti izvedle v desetletnem obdobju od leta 2019 do 2029. To bi dejansko pomenilo dividendo v višini dva bilijona evrov, s katero bi se skupni BDP EU povečal za okoli 14 odstotkov (ta je leta 2017 znašal 15,3 bilijona EUR). Namen študije je prispevati k tekoči razpravi o prednostnih nalogah politike Evropske unije v prihodnjem petletnem institucionalnem ciklu med letoma 2019 in 2024.

UREDNIK:

Anthony Teasdale

Elektronska pošta: EPRS-EuropeanAddedValue@ep.europa.eu

DOKUMENT SO PRIPRAVILI:

Micaela Del Monte, Tatjana Evas, Aleksandra Heflich, Niombo Lomba, Klaus Müller, Cecilia Navarra, Jerome Saulnier, Elodie Thirion in Wouter Van Ballegooij iz Oddelka za evropsko dodano vrednost ter Tania Latici ter Laura Puccio iz Službe za raziskovalne storitve za poslance.

Avtorji se zahvaljujejo praktikantoma z Oddelka za evropsko dodano vrednost Charalamposu Avlakitisu in Federicu Brovelliju za njuno pomoč pri raziskavah.

Generalni direktorat za parlamentarne raziskovalne storitve (EPRS),
Evropski parlament.

Ob podpori:

skupine EP za inovacije,
Urad generalnega sekretarja,
Evropski parlament.

JEZIKOVNE RAZLIČICE:

Izvirnik: EN

Rokopis dokončan aprila 2019
V Bruslju, © Evropska unija, 2019.

IZJAVA O OMEJITVI ODGOVORNOSTI

Ta dokument je namenjen poslancem in zaposlenim v Evropskem parlamentu za uporabo kot informativno gradivo pri njihovem parlamentarnem delu. Za vsebino tega dokumenta so odgovorni izključno avtorji, mnenja, izražena v njem, pa ne predstavljajo nujno uradnega stališča Evropskega parlamenta.

Razmnoževanje in prevajanje za nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da se navede vir ter da je Parlament o tem predhodno obveščen in prejme izvod.

PE 631.745
ISBN: 978-92-846-5011-8
DOI: 10.2861/68227
CAT: QA-02-19-215-SL-N

Evropska dividenda v višini dva bilijona evrov:

Opredelitev stroškov neukrepanja na ravni EU, 2019–2024

Uvod

Povzetek

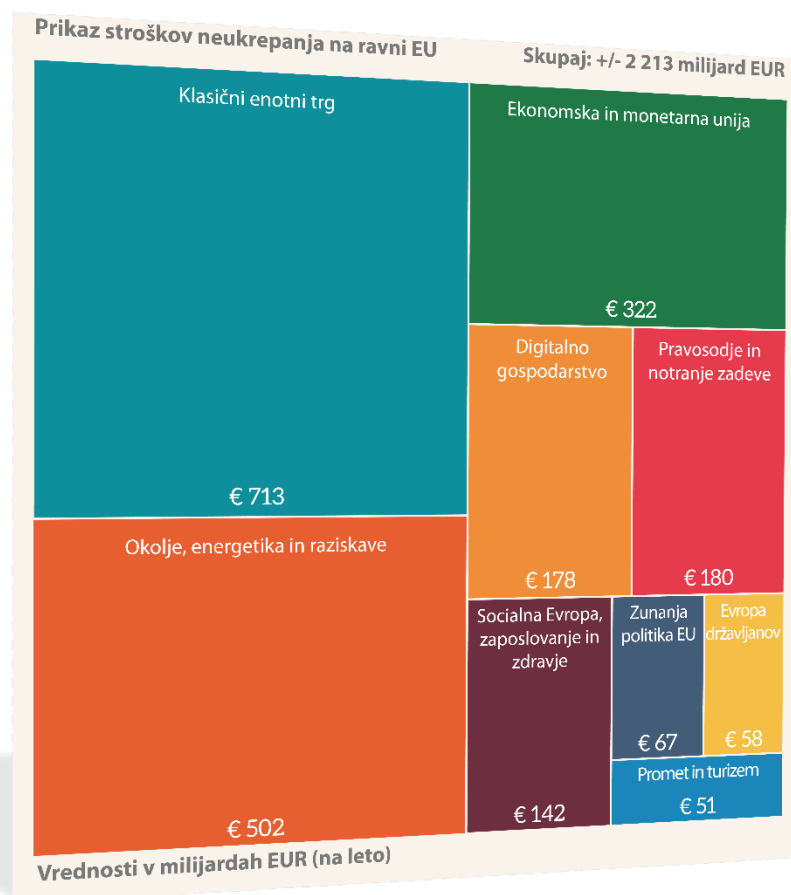
Skupno ukrepanje Evropske unije lahko državljanom prinese znatne gospodarske koristi. Na primer obstoječi enotni trg, ki se je razvijal več desetletij, je že okrepil evropsko gospodarstvo (EU-28) za več kot pet odstotkov, saj potrošnikom omogoča večjo izbiro, proizvajalcem pa večjo ekonomijo obsega, s čimer so se povečali trgovina, naložbe in zaposlovanje. Na številnih političnih področjih, kot so promet, raziskave, digitalno gospodarstvo, pravosodje ali notranje zadeve, je mogoče že obstoječe skupne ukrepe poglobiti oziroma sprejeti nove, ki bi pozitivno vplivali na gospodarstvo.

Oddelek Evropskega parlamenta za evropsko dodano vrednost že od leta 2012 poskuša oceniti morebitne gospodarske koristi političnih pobud, ki jih podpira Parlament in ki bi lahko sčasoma izboljšale evropsko gospodarsko uspešnost. Te koristi oziroma evropska dodana vrednost izhajajo predvsem iz ustvarjenega dodatnega BDP ali pa bolj racionalno porazdeljenih obstoječih javnih sredstev ter boljšega usklajevanja javne porabe na nacionalni in evropski ravni. Najnovejša analiza kaže, da lahko evropsko gospodarstvo (EU-28) doseže morebitne koristi v vrednosti več kot **2.200 milijard EUR**, če bodo institucije Unije sprejele vrsto politik z določenih področij, za katere se zavzema Parlament, in jih nato v celoti izvedle v desetletnem obdobju od leta 2019 do 2029. To bi dejansko pomenilo dva bilijona evrov dividend, ki bi povečale skupni **BDP EU za okoli 14 odstotkov** (2,2 bilijona EUR od skupno 15,3 bilijona EUR v letu 2017).

Spodaj je navedenih **deset širših političnih sklopov**, kjer bi lahko boljše skupno ukrepanje spodbudilo evropsko gospodarstvo z dodatnimi 2213 milijard EUR. Predstavljena pa so tudi v grafični obliki pod imenom „Prikaz stroškov neukrepanja na ravni EU“ na naslednji strani.

- Klasični enotni trg (713 milijard EUR)
- Digitalno gospodarstvo (178 milijard EUR)
- Ekonomska in monetarna unija (EMU) (322 milijard EUR)
- Okolje, energetika in raziskave (502 milijardi EUR)
- Promet in turizem (51 milijard EUR)
- Socialna Evropa, zaposlovanje in zdravje (142 milijard EUR)
- Evropa državljanov (58 milijard EUR)
- Pravosodje in notranje zadeve – migracije in meje (55 milijard EUR)
- Pravosodje in notranje zadeve – varnost in temeljne pravice (125 milijard EUR)
- Zunanja politika EU (67 milijard EUR)

Teh deset sklopov lahko razdelimo na **petdeset posameznih političnih področji**, na katerih temelji ta analiza, in ki so podrobneje predstavljene v nadaljevanju pod naslovom „Najnovejša analiza“. Bralci bodo v naslednjem delu seznanjeni s kratkim povzetkom potencialnih gospodarskih koristi vsakega od teh 50 področji. Sledi še precej podrobnejša predstavitev področij na več kot 200 straneh z dodanimi povezavami do ustreznih raziskav, ki jih je izvedla služba Evropskega parlamenta za raziskave oziroma zunanji organi. Na koncu pa lahko vidimo graf, ki prikazuje vrednost, opredeljeno kot potencialna evropska dodana vrednost za vsako od področij, kot se je gibala v času posameznih izdaj tega dokumenta od leta 2014 dalje.

Ozadje

Koncept neukrepanja na ravni EU je prvič uvedel in razvil Evropski parlament v začetku 80-ih let prejšnjega stoletja, in sicer v študiji, ki sta ga zanj (oziroma za posebni odbor za oživitev evropskega gospodarstva) pripravila vodilna ekonomista Michel Albert in James Ball. Poročilo Albert-Ball z naslovom *Towards European Economic Recovery in the 1980s* (Na poti k oživitvi evropskega gospodarstva v 80-ih letih 20. stoletja), objavljeno avgusta 1983, opozarja, da je pomanjkanje pravega enotnega trga v povezavi z drugimi ovirami, s katerimi se srečuje trgovina v skupnosti, sistematična hiba za evropsko gospodarstvo, ki deluje tako slabo (glede na svoje zmožnosti), kot če bi vsak delavec v povprečju delal le en teden na leto, kar pomeni izgubo v vrednosti dveh odstotkov BDP.

Prav pojem „stroški neukrepanja na ravni EU“ je postal glavni razlog za oblikovanje podrobnega zakonodajnega programa za vzpostavitev enotnega trga v prvih osmih letih, ko je Jacques Delors predsedoval Komisiji, torej od januarja leta 1985. Stroški, ki bi se jim lahko izognili, če bi uspešno dokončali enotni trg, so zelo natančno opredeljeni v prelomnem poročilu Cecchini, ki ga je Evropska komisija objavila aprila leta 1988. Iz študije *Stroški neukrepanja na ravni EU na enotnem trgu* izhaja, da bi evropsko gospodarstvo utegnilo pridobiti do okoli 4,5 odstotka (lahko tudi do 6,5) BDP. Nadaljnja analiza gospodarskega učinka več kot 3500 posameznih ukrepov, ki so bili sprejeti na ravni EU v obdobju od sredine 80-ih let 20. stoletja, da bi vzpostavili enotni trg, je pokazala, da naj bi se skupni BDP povečal za več kot pet odstotkov oziroma okoli 1500 EUR na državljana letno, izračuni glede BDP pa so pokazali na dvig za 1,7 do 8,5 odstotka.

Koncept o stroških neukrepanja na ravni EU se lahko uporabi tudi drugje kot le v povezavi z enotnim trgov, čeprav jih je morda lažje opredeliti na tem političnem področju kot pa v drugih sektorjih. Osrednja domneva je, da bi lahko bilo brez skupnega ukrepanja na evropski ravni na določenem političnem področju celotno gospodarstvo manj učinkovito in/ali da ne bi bilo uresničeno skupno javno dobro, ki bi ga lahko dosegli s skupnim ukrepanjem. Koncept stroškov neukrepanja na ravni EU je tesno povezan s pojmom evropske dodane vrednosti, pri kateri gre za prepoznavanje skupne koristi sprejetja ukrepov politike na evropski ravni na določenem področju, medtem ko je poudarek pri stroških neukrepanja na ugotavljanju izgube, ki bi jo utrpeli, če teh ukrepov ne bi sprejeli.

Dosedanji postopek opredelitve stroškov

Potencialni multiplikacijski učinek poglobljanja že obstoječih evropskih ukrepov oziroma sprejemanja novih ukrepov ostaja visok. Oddelek za evropsko dodano vrednost službe Evropskega parlamenta za raziskave (EPRS) že od leta 2012 ocenjuje možne gospodarske koristi, ki bi jih prinesle politične pobude, ki jih podpira Parlament in ki bi lahko sčasoma spodbudile evropsko gospodarstvo. Te koristi bi izhajale predvsem iz ustvarjenega dodatnega BDP ali pa bolj racionalno porazdeljenih obstoječih javnih sredstev in boljšega usklajevanja javne porabe na nacionalni in evropski ravni. Tak pristop ne temelji na višji javni porabi (razen če bi ta lahko imela visok multiplikacijski učinek), ampak na ugotavljanju, kateri ukrepi bi lahko povišali dolgoročno rast gospodarstva brez dodatnih odhodkov – kot je na primer vzpostavitev širšega in bolj poglobljenega enotnega digitalnega trga, ki dopolnjuje klasični enotni trg – ali pa zagotovili boljšo porabo obstoječih javnih sredstev – kot je na primer bolj sistematično usklajevanje nacionalnih in evropskih obrambnih ali razvojnih politik. Načelo je torej višja rast brez dodatnega dolga, ki je prilagojena omejenim zmožnostim javne porabe, s katerimi se od gospodarske in finančne krize leta 2008 soočajo vlade.

Tekoče in redno posodobljene ocene gospodarskih koristi, ki bi jih prinesli ukrepi, za katere se je Evropski parlament zavzemal ob različnih priložnostih, so že zbrane v štirih izdajah publikacije z naslovom *Opredelitev stroškov neukrepanja na ravni EU, 2014–2019*, ki jih je Oddelek za evropsko dodano vrednost izdal v obdobju med marcem 2014 in decembrom 2017. Analiza temelji na kombinaciji raziskav znotraj Evropskega parlamenta, raziskav, ki so jih po njegovem naročilu izvedli zunanji strokovnjaki, ter zunanjih analiz, ki so jih objavili drugi javni organi, možganski trusti in akademski krogi.

Začetna ocena, ki je bila pripravljena spomladi leta 2014 in je pokrivala 24 političnih področji, je navedla morebitno gospodarsko korist, v vrednosti okoli **800 milijard evrov letno** oziroma približno šest odstotkov BDP EU v največ desetletnem obdobju po njihovi dokončni uvedbi. To bi

pomenilo neprekinjeno rast BDP, kateri bi največ doprinesla enotni digitalni trg (260 milijard EUR) in klasični enotni trg (235 milijard EUR), poleg njiju pa še nekatera druga področja – vsako vredno do 60 milijard EUR.

Še preden je konec leta 2017 izšla četrta izdaja publikacije *Opredelitev stroškov neukrepanja na ravni EU, 2014–2019*, je natančnejša in novejša analiza, ki je zajemala 34 političnih področij, izpostavila potencialne gospodarske koristi za evropsko gospodarstvo v vrednosti do **1750 milijard EUR** (1,75 bilijona EUR) oziroma okoli 12 odstotkov takratnega BDP EU. Največ koristi naj bi prinesle izboljšave, kot so: nadaljnji ukrepi za dokončno vzpostavitev klasičnega enotnega trga (615 milijard EUR), razvoj enotnega digitalnega trga (415 milijard EUR), stremenje k bolj povezanim energetskim trgom in večji energetski učinkovitosti (250 milijard EUR), boj proti davčnim goljufijam in davčnim utajam (169 milijard EUR) in prizadevanja za dokončno vzpostavitev ekonomske in monetarne unije (129 milijard EUR).

Najnovejša analiza potencialne gospodarske koristi: 2,2 bilijona evrov

Opredelitev *stroškov neukrepanja na ravni EU* se od leta 2018 izvaja na 50 političnih področjih, vključno z različnimi vidiki pravosodja in zunanjih zadev ter novimi področji, kot sta varstvo podatkov in kibernetika varnost. Kjer je bilo mogoče, je začetna ocena vključevala tudi koristi ukrepov, ki so morda že bili sprejeti na posameznih področjih – na primer pri določenih vidikih klasičnega in digitalnega enotnega trga – saj je Evropska komisija nekatere politike, za katere se je zavzemal Parlament, v celoti ali delno predlagala in sta jih v sedanjem petletnem političnem ciklu EU (2014–2019) sprejela Svet in Parlament.

Najnovejša analiza, predstavljena v tej študiji, preučuje možnosti, ki se obetajo v prihajajočem petletnem ciklu oblikovanja politik EU. Ta se bo pričel z izvolitvijo novega Evropskega parlamenta, ki bo sklican julija 2019. Analiza tudi kaže, da bo po desetletnem obdobju od leta 2019 do 2029 evropsko gospodarstvo (EU-28) lahko doseglo potencialne gospodarske koristi v vrednosti več kot **2200 milijard EUR** (2,2 bilijona EUR), če bodo institucije Unije sprejele in v celoti izvedle politike s 50 področij, za katere se zavzema Parlament in ki so preučene v tej študiji. To bi dejansko pomenilo dividendo v višini dva bilijona evrov iz skupnih ukrepov EU, kar je okoli 14 odstotkov skupnega BDP EU (ta je leta 2017 znašal 15,3 bilijona EUR). Če bi se potencialna dolgoročna okrepitev gospodarstva EU uresničila, bi bila precejšnja, saj bi lahko bila v katerem koli letu enakovredna celotnemu programu kvantitativnega rahljanja, ki ga je izvedla Evropska centralna banka v desetletju po gospodarski in finančni krizi leta 2008.

Petdeset političnih področji

Sledi pregled **petdesetih področij** iz desetih širših sklopov skupaj z najnovejšimi izračuni letne potencialne koristi v milijardah evrov – skupaj kar 2213 milijard EUR, ki bi jih pridobili po popolni uvedbi ukrepov v desetletnem obdobju.

1) **Klasični enotni trg** (713 milijard EUR)

- Dokončno oblikovanje enotnega trga za blago (183 milijard EUR)
- Dokončno oblikovanje enotnega trga za storitve (297 milijard EUR)
- Zagotavljanje pravic potrošnikov (58 milijard EUR)

- Spodbujanje sodelovalnega gospodarstva oziroma ekonomije delitve (50 milijard EUR)
- Reševanje vprašanja izogibanja davkom od dohodkov pravnih oseb (85 milijard EUR)
- Boj proti goljufijam v zvezi z davkom na dodano vrednost (40 milijard EUR)

2) Digitalno gospodarstvo (178 milijard EUR)

- Dokončno oblikovanje enotnega digitalnega trga (110 milijard EUR)
- Spodbujanje internetne povezljivosti (58 milijard EUR)
- Kibernetska varnost (10 milijard EUR)

3) Ekonomska in monetarna unija (EMU) (322 milijard EUR)

- Boljše usklajevanje fiskalne politike (30 milijard EUR)
- Dokončno oblikovanje bančne unije (75 milijard EUR)
- Skupni sistem zjamčenih vlog (5 milijard EUR)
- Skupni sistem zavarovanja za primer brezposelnosti (17 milijard EUR)
- Vzpostavitev bolj povezanih kapitalskih trgov (137 milijard EUR)
- Vseevropski osebni pokojninski produkt (58 milijard EUR)

4) Okolje, energetika in raziskave (502 milijardi EUR)

- Podnebne spremembe (v fazi ocenjevanja)
- Okrepljena zakonodaja o vodah (25 milijard EUR)
- Bolj povezan energetska trg z večjo energetska učinkovitostjo (231 milijard EUR)
- Spodbujanje raziskav in inovacij (40 milijard EUR)
- Robotika in umetna inteligenca (206 milijard EUR)

5) Promet in turizem (51 milijard EUR)

- Enotni evropski prometni prostor (6 milijard EUR)
- Razvoj turistične politike (6 milijard EUR)
- Okrepljene pravice potnikov (0,4 milijarde EUR)
- Prirejanje kilometrskih števcov v motornih vozilih (9 milijard EUR)
- Pravila glede odgovornosti in zavarovanje za avtonomna vozila (30 milijard EUR)

6) Socialna Evropa, zaposlovanje in zdravje (142 milijard EUR)

- Zmanjšanje razlik v plačah med spoloma (43 milijard EUR)
- Boljše obveščanje delavcev in posvetovanje z njimi (12 milijard EUR)
- Socialna podjetja in družbe za vzajemno zavarovanje (15 milijard EUR)
- Zmanjšanje neenakosti na področju zdravja (72 milijard EUR)

7) Evropa državljanov (58 milijard EUR)

- Prosto gibanje delovno aktivnih državljanov EU (53 milijard EUR)
- Ustvarjalnost in kulturna raznolikost (0,5 milijarde EUR)
- Čezmejne prostovoljne dejavnosti (0,06 milijarde EUR)
- Zaščita otrok, družin in premoženjskih razmerij (0,6 milijarde EUR)
- Ustanovitev in mobilnost podjetij (0,26 milijarde EUR)
- Pravno sodelovanje in spori v civilnih in gospodarskih zadevah (4 milijarde EUR)
- Pravo EU o upravnem postopku (0,02 milijarde EUR)

8) Pravosodje in notranje zadeve – migracije in meje (55 milijard EUR)

- Zakonite migracije (22 milijard EUR)
- Azilna politika (23 milijard EUR)
- Nadzor meje in vizumska politika (10 milijard EUR)
- Programi „državljanstvo in prebivališče za naložbe“ (v fazi ocenjevanja)

9) Pravosodje in notranje zadeve – varnost in temeljne pravice (125 milijard EUR)

- Boj proti nasilju nad ženskami (23 milijard EUR)
- Enaka obravnava in nediskriminacija (0,5 milijarde EUR)
- Boj proti organiziranemu kriminalu, korupciji in kibernetiski kriminaliteti (82 milijard EUR)
- Usklajeno ukrepanje proti terorizmu (16 milijard EUR)
- Procesne pravice in razmere v zaporih (0,2 milijarde EUR)
- Varstvo podatkov (3 milijarde EUR)

10) Zunanja politika EU (67 milijard EUR)

- Manj podvajanja v varnostni in obrambni politiki (22 milijard EUR)
- Boljše usklajevanje razvojne politike (9 milijard EUR)
- Boljša skupna konzularna zaščita državljanov EU (0,9 milijarde EUR)
- Spodbujanje mednarodne trgovine (35 milijard EUR)

Ekonomska analiza

Potencialne gospodarske koristi različnih političnih pobud EU, ki jih analiziramo, lahko izmerimo v obliki dodatnega BDP, ustvarjenega z zmanjšanjem javnih ali drugih izdatkov in z učinkovitejšo porazdelitvijo sredstev v celotnem gospodarstvu. Primer ustvarjenega dodatnega BDP je potencialni multiplikacijski učinek, ki bi sčasoma nastal zaradi širjenja in poglobljanja digitalnega enotnega trga na ravni celine ali zaradi dokončnega oblikovanja obstoječega enotnega trga blaga in storitev. Učinkovitejšo porabo javnih sredstev lahko dosežemo z bolj sistematičnim usklajevanjem porabe na področju obrambne politike, vključno z skupnimi javnimi naročili za obrambo, kjer so sedaj prisotna številna podvajanja oziroma nepravilnosti. Potencialnim prihodnjim

stroškom bi se lahko izognili z učinkovitimi ukrepi za povečanje odpornosti bančne unije na vse morebitne bodoče bančne in državne dolžniške krize ali pa s tesnejšim sodelovanjem v boju proti davčnim utajam in izogibanju davkom.

Analiza v tej študiji v veliki meri temelji na podrobnejših študijah, ki jih je v zadnjih letih za posamezne parlamentarne odbore izvedel Oddelek za evropsko dodano vrednost službe Evropskega parlamenta za raziskave. Besedilo je pogosto v obliki *ocene evropske dodane vrednosti*, ki je priložena uradnim zakonodajnim pobudam, ki jih predlaga Evropski parlament, in v obliki *poročil o stroških neukrepanja na ravni EU* na posameznem političnem področju. Izbor področja raziskave je tako odvisen od delovnih področij parlamentarnih odborov oziroma njihovih zahtev in političnih stališč. Opira se tudi na druge raziskave, ki so jih neodvisno opravili zunanji možganski trusti in akademska telesa ter so povezane z drugimi zahtevami Parlamenta v različnih zakonodajnih poročilih in poročilih na lastno pobudo v tem in prejšnjih zakonodajnih mandatih.

Podrobna analiza v tokratni študiji *Opredelitev stroškov neukrepanja na ravni EU, 2019–2024* si prizadeva podati zanesljivo oceno razsežnosti potencialnih merljivih koristi za gospodarstvo EU, ki bi jih prinesle našteje politične pobude. Ne zagotavlja točnih napovedi na podlagi enega gospodarskega modela, ampak želi prikazati potencialni obseg morebitnega povečanja učinkovitosti, ki bi ga lahko prineslo skupno ukrepanje na petdesetih političnih področjih. Analiza temelji na delu različnih virov, navedenih v opombah, ki so jim pogosto dodane hiperpovezave, in se, če pride do novih dognanj, redno posodablja in izpopolnjuje. Vedno pa je previdna pri podajanju ocene morebitnih koristi. Kadar so v osnovni študiji prikazane različne vrednosti potencialnih koristi, se pogosto izbere nižja vrednosti, tudi če pri tej oceni v srednje- in dolgoročnem obdobju obstaja precejšnji finančni potencial zaradi dinamičnih učinkov, ki jih je težko količinsko opredeliti. Podobno številke, ki so prikazane za določeno leto, niso vedno prilagojene inflaciji, kar lahko vodi v prenizko oceno potencialnih koristi.

Pristop Evropskega parlamenta na področju stroškov neukrepanja na ravni EU je usklajen s podobnimi gospodarskimi raziskavami, ki jih izvajajo širši akademski krogi in možganski trusti – oboji v zvezi z določenimi politikami EU in širšimi koristmi samega članstva v EU. Študija, ki so jo leta 2014¹ izvedli trije ekonomisti (Campos, Coricelli in Moretti) in ki je pritegnila veliko pozornosti javnosti, je na primer poskusila količinsko ovrednotiti ekonomske koristi članstva v EU za 19 držav članic, ki so k Uniji pristopile v zaporednih širitvah od leta 1973 do leta 2004. Čeprav se obseg in vrsta ekonomskih koristi od države do države članice razlikujeta in sta v vsakem posameznem primeru pretežno odvisna od različnih dejavnikov – bodisi od liberalizacije trgovine znotraj EU (za deset držav članic, ki so pristopile leta 2004), enotnega trga (za Združeno kraljestvo), enotne valute (za Irsko) ali produktivnosti dela (za Finsko, Švedsko in Avstrijo) –, je bil splošni zaključek študije, da so nacionalni prihodki v teh državah zaradi članstva v EU in z njim povezanega gospodarskega povezovanja v povprečju že za 12 odstotkov višji, kakor bi bili sicer. Študija je prav tako ugotovila, da so te koristi na splošno trajne in se sčasoma povečujejo.

Evropska investicijska banka (EIB) izvaja sistematično analizo učinka svoje dejavnosti najemanja in dajanja posojil na BDP EU in ocenjuje, da bo do leta 2020 BDP EU za 2,3 odstotka višji – od tega gre

¹ N Campos, F Coricelli in L Moretti, „Economic Growth and Political Integration: Estimating the Benefits from Membership in the European Union using the Synthetic Counterfactuals Method“ (Gospodarska rast in politično povezovanje: ocena koristi članstva v Evropski uniji z uporabo sintetične kontrolne metode za vzročno sklepanje v primerjalnih študijah), dokument za razpravo IZA št. 8162, maj 2014.

0,7 odstotka pripisati dejavnostim Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI) –, kot bi bil, če te dejavnosti ne bi izvajala. Skupno raziskovalno središče Evropske komisije je tudi ocenilo učinek kohezijske politike EU v obdobju med letoma 2007 in 2015 in ugotovilo, da je pripomogla k dvigu skupnega BDP Unije za 0,7 odstotka, v manj razvitih regijah Unije pa v povprečju za 2,7 odstotka.

Anthony Teasdale

generalni direktor,
Služba za parlamentarne raziskovalne storitve (EPRS),

april 2019.

Povzetek potencialnih gospodarskih koristi na 50 političnih področjih

1) **Klasični enotni trg** (713 milijard EUR)

- Dokončno oblikovanje enotnega trga za blago (183 milijard EUR)
- Dokončno oblikovanje enotnega trga za storitve (297 milijard EUR)
- Zagotavljanje pravic potrošnikov (58 milijard EUR)
- Spodbujanje sodelovalnega gospodarstva (50 milijard EUR)
- Reševanje vprašanja izogibanja davkom od dohodkov pravnih oseb (85 milijard EUR)
- Boj proti goljufijam v zvezi z davkom na dodano vrednost (40 milijard EUR)

➤ **Dokončno oblikovanje enotnega trga za blago:** Enotni trg za blago je jedro evropskega enotnega trga in je zelo pripomogel k temu, da je enotni trg, v tretjini stoletja, odkar je bil leta 1985 uveden, občutno povečal BDP – po nedavnih ocenah za približno 6 do 8 odstotkov. Blagovna menjava trenutno ustvari približno četrtno celotnega BDP EU in pokriva tri četrtnine trgovine znotraj EU. Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD) ocenjuje, da je BDP EU za 60 odstotkov višji, kot bi bil, če enotni trg in carinska unija ne bi obstajala. Raziskave Parlamenta kažejo, da bi nadaljnje ukrepanje na tem področju – bodisi z nadaljnjim sprejemanjem usklajenih pravil za proizvode, širšo uporabo načela vzajemnega priznavanja (tam, kjer to načelo še ni uveljavljeno), boljšim prenosom in izvajanjem obstoječega prava EU in/ali hitrejšimi pravnimi ukrepi zoper tiste, ki ga ne upoštevajo – pripomoglo k gospodarstvu EU in dvignilo BDP EU za med 1,2 in 1,7 odstotka, kar je **od 183 do 269 milijard EUR**. Študije, ki so jih izvedle druge organizacije, so nakazale na dvig BDP EU med 0,2 in 4,7 odstotka. Potencial za nadaljnji razvoj trga zagotovo obstaja, saj blagovna menjava znotraj EU ustvarja približno 25 odstotkov BDP, kar je še vedno veliko manj od primerljivega celostnega celinskega trga, kot je ameriški, ki pokriva okoli 40 odstotkov gospodarstva.

➤ **Dokončno oblikovanje enotnega trga za storitve:** Storitve predstavljajo tri četrtnine BDP EU in devet od desetih novih delovnih mest v gospodarstvu je na področju storitev. Vendar pa je delež storitev v trgovini znotraj EU še vedno presenetljivo nizek, in sicer le približno 20 odstotkov. Napredek je bil dosežen z direktivo o storitvah EU iz leta 2006, ki določa okvir za enotni trg, saj ureja dve tretjini storitvenih dejavnosti v Uniji. Kljub temu v številnih sektorjih še vedno veljajo nacionalni predpisi, stopnja odprtosti pa se znotraj reguliranih poklicev zelo razlikuje, kar omejuje izbiro potrošnikov in zadržuje nekatere cene na višji ravni, kot bi bile sicer. Analiza, ki jo je izvedla Evropska komisija kaže, da sta neuresničeni še dve tretjini dolgoročnih potencialnih koristi, ki jih prinaša dokončno oblikovanje enotnega trga za storitve. Po podatkih raziskav Parlamenta je vrednost še neuresničenih potencialnih koristi približno **297 milijard EUR** oziroma skoraj 2 odstotka BDP EU. Podobne raziskave kažejo na koristi v višini od 0,6 do 5,6 odstotka BDP EU, odvisno od tega, kako je opredeljen pojem storitev.

➤ **Zagotavljanje pravic potrošnikov:** Evropski državljani imajo nekaj pravic na področju varstva potrošnikov, ampak te niso vedno jasne oziroma se jih v praksi ne spoštuje vedno. Če želimo, da bi enotni trg deloval pošteno in učinkovito, morajo potrošniki verjeti, da so

ustrezno zaščiteni pred sklenitvijo pogodbe med podjetjem in potrošnikom, med tem procesom in po njem. Če bi razširili in boljše uporabili obstoječe pravo EU, kot je direktiva o potrošniških kreditih, in odpravili nekatere primere slabih praks – na primer to, da ljudje kupujejo tržne garancije, ki pa jim že zakonsko pripadajo –, bi dosegli večjo varnost, bolj pošteno konkurenco in nižje stroške izpolnjevanja obveznosti ter nižje pravdne stroške. Raziskave Parlamenta so na podlagi omejenega sklopa ukrepov na tem področju ocenile morebiten dvig učinkovitosti na **58 milijard EUR** letno, nedavna študija Evropske komisije pa je nakazala, da potrošniki na šestih trgih izgubijo med 20 in 58 milijard EUR letno zaradi neposrednih stroškov ali pa izgube časa.

- **Spodbujanje sodelovalnega gospodarstva:** Sodelovalno gospodarstvo oziroma ekonomija delitve se hitro razvija in predstavlja izziv poslovnim modelom z različnih področij gospodarstva. Temelji na sodelovalnih platformah, ki omogočajo odprt trg za začasno uporabo blaga in storitev in ki jih pogosto vzpostavijo fizične osebe. Iz raziskav Parlamenta izhaja, da bi boljša davčna in regulativna politika na ravni EU v tem sektorju omogočila dolgoročno potencialno gospodarsko korist v vrednosti **50 milijard EUR**, ki bi temeljila na primer na jasnejši in doslednejši uporabi politike konkurence, davčnega prava in ureditve trga dela ter delovnih pogojev.
- **Preprečevanje izogibanja davkom od dohodkov pravnih oseb:** Nedavna razkritja panamskih dokumentov in afere LuxLeaks so opozorila, da morajo EU in njene države članice nameniti več pozornosti boju proti davčnim utajam, izogibanju davkom in agresivnemu davčnemu načrtovanju in razviti boljše sodelovanje in preglednost na teh področjih zlasti tako, da se zagotovi, da so davki od dohodkov pravnih oseb plačani tam, kjer se ustvarja dobiček. EU izgublja davčne prihodke v vrednosti med 223 in 293 milijard EUR oziroma povprečno 258 milijard EUR letno zaradi preusmerjanja dobička, agresivnega načrtovanja davka od dohodkov pravnih oseb in stroškovno neučinkovitih ureditev, kar izkrivlja dodeljevanje sredstev v gospodarstvu. Tudi če z novimi pobudami, za katere se zavzema Parlament, in ukrepi, ki se že uporabljajo, preprečimo le tretjino povprečnih potencialnih izgub, bi to še vedno ustvarilo **85 milijard EUR** letno več poleg prihodkov nacionalnih davčnih organov.
- **Boj proti goljufijam na področju DDV:** Izgube na področju javnih financ, imenovane tudi vrzel pri pobiranju DDV, zaradi neskladnosti oziroma, ker se davek na dodano vrednost (DDV) ne pobira v EU, znašajo skoraj 150 milijard EUR. Čezmejna trgovina je oproščena plačila DDV in zato omogoča pravno vrzel, kjer brezvestni posamezniki pobirajo DDV in nato izginejo, ne da bi denar posredovali davčnim organom. Ocenjuje se, da države članice izgubijo med 40 in 60 milijard EUR prihodkov iz DDV zaradi organiziranih kriminalnih združb. Dva odstotka organiziranih kriminalnih združb sta odgovorna za 80 odstotkov goljufij znotraj Skupnosti z neobstoječim trgovcem. Predlogi Evropske Komisije, ki jih podpira Evropski parlament, bi pripomogli k zmanjšanju čezmejnih goljufij za do 80 odstotkov, kar je približno **40 milijard EUR** letno, in k lažjim čezmejnimi transakcijam ter nižjim stroškom za podjetja in javnost.

2) **Digitalno gospodarstvo** (178 milijard EUR)

- Dokončno oblikovanje enotnega digitalnega trga (110 milijard EUR)
 - Spodbujanje internetne povezljivosti (58 milijard EUR)
 - Kibernetska varnost (10 milijard EUR)
- **Dokončno oblikovanje enotnega digitalnega trga:** Ocene potencialnega dolgoročnega vpliva na BDP EU, ki bi ga imelo uspešno dokončanje enotnega digitalnega trga v Evropi, se razlikujejo, vendar vse analize kažejo, da bi imelo velik vpliv. Skupno raziskovalno središče pri Evropski komisiji in GD za gospodarske in finančne zadeve pri Komisiji, ki uporabljata različne modele, sta prišla do ocen potencialnih koristi v različnih obdobjih v vrednosti od 85 do 256 milijard EUR letno, kar je od 0,6 do 1,9 odstotka BDP EU, inštitut McKinsey Global Institute je ta znesek ocenil na 375 milijard EUR letno, raziskave Parlamenta, izvedene leta 2014, pa so nakazale na 415 milijard EUR letno. Te študije temeljijo na različnih opredelitvah enotnega digitalnega trga in njegovega obsega dejavnosti, uporabljajo pa tudi različne metodologije. Nekatera področja, ki so pogosto vključena v študije, so: e-trgovanje, e-javno naročanje, e-plačila, e-izdajanje računov, e-uprava, računalništvo v oblaku in sistemi za spletno in alternativno reševanje sporov. (Internetna povezljivost je v nekatere študije vključena, v druge pa ne: glej spodaj). Evropska komisija je pripravila zakonodajne predloge na različnih področjih, zakonodajalca EU pa sta nekatere predloge tudi nedavno sprejela. V skladu s tem in za namene te analize je vsota, ki se zdi uresničljiva v naslednjem desetletju, približno **110 milijard EUR**, vendar bi lahko bila še višja.
- **Spodbujanje internetne povezljivosti:** Ocenjuje se, da bi evropska politika, ki bi spodbujala boljšo internetno povezljivost, predvsem z uvedbo brezžičnih hitrih širokopasovnih povezav in hitrejšo postavitvijo fiksnih hitrih širokopasovnih povezav, pripomogla k morebitnemu dolgoročnemu povečanju BDP EU za 0,8 odstotka BDP, po tem ko bi se ukrepi popolnoma uvedli v obdobju trideset let. Ob predpostavki, da bi v naslednjem desetletju pozitivni učinek znašal 0,4 odstotka BDP, bi se evropsko gospodarstvo povečalo za **58 milijard EUR** letno.
- **Kibernetska varnost:** Zaščiteni kibernetsko okolje je pomemben element pri zagotavljanju, da lahko državljani neovirano in varno sodelujejo pri številnih vidikih digitalne dobe: javnomnenjske raziskave kažejo, da približno 87 odstotkov Evropejcev meni, da je kibernetska kriminaliteta pomemben izziv, in da je 80 odstotkov evropskih podjetij leta 2016 prizadel vsaj en incident na področju kibernetske varnosti. Na podlagi izračunov Evropske komisije, bi posodobitev obstoječega pravnega in političnega okvirja na področju kibernetske kriminalitete, kot jo zagovarjajo institucije EU, prinesla povečanje učinkovitosti v vrednosti najmanj **10 milijard EUR**.

3) **Ekonomska in monetarna unija (EMU)** (322 milijard EUR)

- Boljše usklajevanje fiskalne politike (30 milijard EUR)
 - Dokončno oblikovanje bančne unije (75 milijard EUR)
 - Skupni sistem zjamčenih vlog (5 milijard EUR)
 - Skupni sistem zavarovanja za primer brezposelnosti (17 milijard EUR)
 - Vzpostavitev bolj povezanih kapitalskih trgov (137 milijard EUR)
 - Vseevropski osebni pokojninski produkt (58 milijard EUR)
- **Boljše usklajevanje fiskalne politike:** Če nacionalne fiskalne politike niso učinkovito usklajene, lahko pride do znatnih negativnih učinkov prelitja med državami članicami, ki sodelujejo v ekonomski in monetarni uniji (EMU), v primeru hude krize pa tudi širom evropskega gospodarstva. Države članice z boljšim fiskalnim usklajevanjem postanejo vzdržnejše in odpornejše, povečata se medsebojno zaupanje in solidarnost, boljše usklajevanje pa naj bi sprožilo proticiklični učinek, ki daje državam, ki jih v času recesije prizadene znaten upad proizvodnje, več manevrskega prostora. Raziskave Parlamenta kažejo, da bi boljše usklajevanje fiskalne politike znotraj Evropske unije prineslo morebitno letno povečanje učinkovitosti v vrednosti **30 milijard EUR** letno.
- **Dokončno oblikovanje bančne unije:** Namen bančne unije EU je, da štiti finančno stabilnost v Evropi, zlasti tako, da prekine začarani krog med bankami in stroški državnega najemanja posojil. S spodbujanjem enotnega okvira za nadzor, preprečevanje in reševanje pa pripomore k zmanjšanju sedanje razdrobljenosti evropskega finančnega trga. Zdaj se izvajata dva ključna temelja učinkovite bančne unije, ki sta osnovana na enotnem pravilniku: enotni mehanizem nadzora in enotni mehanizem za reševanje. Tudi če upoštevamo napredek na tem področju, raziskave Parlamenta kažejo, da še vedno obstaja možnost za povečanje potencialnih koristi v vrednosti približno **75 milijard EUR** (oziroma skoraj 0,5 odstotka BDP EU). Druge raziskave pravijo, da bi dokončno oblikovanje bančne unije prineslo neto makroekonomske koristi v vrednosti med 35 in 130 milijard letno.
- **Skupni sistem zjamčenih vlog:** Čeprav nacionalni sistemi zjamčenih vlog že obstajajo in zagotavljajo zaščito kritih vlog v vrednosti do 100.000 EUR, jih skupni evropski sistem ne krije. Skupni sistem zjamčenih vlog v obliki evropskega sistema jamstva za vloge (EDIS) bi zagotavljal zanesljivejše in enotnejše zavarovanje v celotnem euroobmočju in zmanjšal občutljivost nacionalnih sistemov zjamčenih vlog v primeru velikih lokalnih pretresov. Raziskave Parlamenta kažejo, da povprečni letni stroški brez evropskega sistema jamstva za vloge in ob upoštevanju morebitnega zmanjšanja umika vlog iz evropskih bank v času hudih državnih ali gospodarskih kriz znašajo približno **5 milijard EUR** na letni ravni.
- **Vzpostavitev bolj povezanih kapitalskih trgov:** EU se razvija v smeri oblikovanja bolj povezane unije kapitalskih trgov, s katero želi razširiti možnosti, ki jih imajo podjetja – predvsem zagonska podjetja ter mala in srednja podjetja (MSP) – za najemanje posojil. Kljub temu približno 75 odstotkov podjetij za svoje zunanje financiranje še vedno izbere banko. Bolj povezani kapitalski trgi bi omogočili boljši dostop do trgov lastniških vrednostnih papirjev in vlagateljem olajšali proces vlaganja v druge države EU. Tudi evropska gospodinjstva bi imela možnost, da čim bolj izkoristijo svoje prihranke in bi imela več priložnosti za naložbe. Na ta način bi EU lahko dvignila svojo povprečno potencialno rast in kapital bi se lažje usmeril v produktivnejše in bolj inovativne naložbe. K bančni uniji bi dragoceno prispevala tudi boljše povezovanje in razvoj kapitalskih trgov, saj olajšata ekonomsko prilagoditev in prispevata k večji ekonomski odpornosti. Raziskave Parlamenta ocenjujejo, da bi bolj povezani in učinkoviteje regulirani kapitalski trgi lahko prinesli potencialne koristi v vrednosti **137 milijard EUR** letno.

- **Skupni sistem minimalnega zavarovanja za primer brezposelnosti:** Vzpostavitev skupne sheme minimalnega zavarovanja za primer brezposelnosti za euroobmočje bi lahko delovala kot samodejni stabilizator v morebitnih prihodnjih obdobjih hude gospodarske recesije. Raziskave Parlamenta kažejo, da bi ciljno usmerjena spodbuda v času gospodarske in finančne krize leta 2008 lahko stabilizirala dohodke gospodinjstev in zmanjšala padec BDP v najbolj prizadetih državah članicah euroobmočja za približno 71 milijard EUR v štirih letih, kar je okoli **17 milijard EUR** letno, če bi že takrat imeli vzpostavljen tak sistem.
- **Vseevropski osebni pokojninski produkt:** Pokojninski sistemi, zlasti pa javni pokojninski sistemi, obvarujejo večino starejših ljudi v večini držav članic pred tveganjem revščine. Danes lahko ljudje, stari 65 let, pričakujejo, da bodo živeli še 20 let. Iz teh in drugih razlogov si države članice prizadevajo za vzpostavitev zasebnega pokojninskega varčevanja, ki bi tako prevzelo del bremena staranja prebivalstva, ki ga zdaj nosijo sistemi socialne varnosti, in dopolnilo javne pokojninske prejemke. Vseevropski osebni pokojninski produkt (PEPP) je lahko dobra dopolnitev predvsem za mlade in samozaposlene, ki izhajajo zlasti iz držav članic, kjer sta sistema za poklicne pokojnine in/ali zasebne pokojnine slabo razvita. Ocene kažejo, da bi uvedba vseevropskega osebnega pokojninskega produkta v obdobju od zdaj pa do leta 2030 lahko prispevala polovico rasti trga osebnega pokojninskega zavarovanja v EU, kar znaša približno 700 milijard EUR oziroma povprečno **58 milijard EUR** letno.

4) Okolje, energetika in raziskave (502 milijardi EUR)

- Podnebne spremembe (v fazi ocenjevanja)
 - Okrepljena zakonodaja o vodah (25 milijard EUR)
 - Bolj povezan energetski trg z večjo energetsko učinkovitostjo (231 milijard EUR)
 - Spodbujanje raziskav in inovacij (40 milijard EUR)
 - Robotika in umetna inteligenca (206 milijard EUR)
- **Podnebne spremembe:** Po sporočenih podatkih naj bi od leta 1980 izredne vremenske razmere in drugo s podnebjem povezano dogajanje samo v Evropi povzročilo za več kot 436 milijard EUR skupne gospodarske izgube. Nedavne – čeprav ne izčrpne – raziskave o stroških podnebnih sprememb kažejo, da bodo možne koristi, ki jih bodo trenutno načrtovane politike ublažitve prinesle gospodarstvu EU, znašale približno **160 milijard EUR** letno. To ustreza dodatni izgubi v smislu blaginje potrošnikov, do katere bi prišlo, če ne bi dosegli ciljev podnebnih politik EU, ki jih podpirajo EP in ostale institucije EU, in bi se svetovna temperatura do konca stoletja zvišala za dve stopinji Celzija. Ta podatek v tokratnem poročilu *Opredelitve stroškov neukrepanja na ravni EU* ni upoštevan, saj se nanaša na nedoseganje uveljavljene politike EU in se meri v precej daljšem časovnem obdobju kot katera koli druga obravnavana politika. Kljub temu pa je v postopku aktivnega ocenjevanja in poudarja dodano vrednost, ki jo imajo evropski državljani od usklajenega ukrepanja na ravni EU na tem področju politike.
 - **Okrepljena zakonodaja o vodah:** Učinkovita poraba in gospodarjenje z vodo sta pomemben del učinkovitega in trajnostnega gospodarstva na področju okolja, vendar pa neustrezne naložbe v tem sektorju in nedovršena regulativna ureditev predstavljajo tveganje za državljane in povzročajo stalne težave v vodni infrastrukturi ter pri čistoči vode in obvladovanju poplavne ogroženosti. Raziskave EP kažejo, da bi ciljno ukrepanje EU na štirih določenih področjih – pomoč pri sanaciji poplavnih ravnin, zmanjšanje farmacevtskih ostankov v odpadnih vodah v mestih, spodbujanje uporabe učinkovitejše opreme za odpadno vodo in večji nadzor porabljene vode – lahko izboljšalo učinkovitost in evropskemu gospodarstvu prineslo **25 milijard EUR** letno.

- **Bolj povezan energetski trg z večjo energetsko učinkovitostjo:** Kljub znatnemu napredku v zadnjih letih je še vedno dovolj prostora, da se doseže popolnoma integriran energetski trg EU, saj neuskkljenost in regulativne ovire še naprej omejujejo konkurenco, zaradi česar se veliko potrošnikov sooča z omejeno izbiro dobaviteljev in so prikrajšani za nižje cene energije. Gospodinjstva in podjetja bi tudi morala imeti možnost, da v celoti sodelujejo v energetskem prehodu, tako da upravljajo s svojo porabo ter imajo hkrati na voljo nove tehnologije za pametno upravljanje povpraševanja in pregledne informacije. Poleg tega bi naložbe v učinkovitejšo porabo energije povečale BDP EU in tako doprinesle k nižjim cenam evropskih računov za energijo, večji zanesljivosti oskrbe z energijo in varovanju okolja. Na podlagi ugotovitev EP in drugih raziskav se pričakuje, da bi lahko bolj povezan energetski trg povečal BDP za do 29 milijard EUR letno, celovita izvedba ukrepov EU za večjo energetsko učinkovitost pa bi lahko dodatno prinesla še okoli 202 milijardi EUR letno. Skupni potencial bolj povezanega trga z večjo energetsko učinkovitostjo je torej vreden do **231 milijard EUR** letno.
- **Spodbujanje raziskav in inovacij:** Uspešne raziskave in inovacije so ključnega pomena za gospodarsko blaginjo in trajnostni razvoj. Čeprav naložbe EU predstavljajo petino svetovnih naložb za raziskave in razvoj, konkurenti in glavni trgovinski partnerji EU vlagajo sorazmerno več: leta 2015 so kitajski izdatki za raziskave in razvoj z več kot 2,0 odstotka BDP presegli delež EU-28, medtem ko so Združene države in Japonska nekoliko pod oziroma nad 3,0 odstotki. Leta 2018 je Evropska komisija predložila predlog za poglobljen program EU za raziskave in inovacije, ki bi glede na obstoječe ugotovite in različne makroekonomske simulacije lahko ustvaril prihranek v višini do **40 milijard EUR** letno.
- **Robotika in umetna inteligenca:** Razvoj robotike in umetne inteligence ima za EU ogromen gospodarski potencial. Z ustrezno ureditvijo bi lahko ti področji pozitivno vplivali na posameznike in družbo kot celoto, saj bi izboljšali kvaliteto življenja, zdravja in okolja, državljanom pa nudili nove poslovne priložnosti, ki bi spodbudile gospodarsko rast. Ocenjuje se, da bi vpliv razvoja robotike in umetne inteligence globalnemu gospodarstvu do leta 2030 lahko prinesel nekje med 2 in 12 bilijoni EUR. Ustrezne politike EU za spodbujanje in urejanje teh novih tehnologij pa bi v evropskem gospodarstvu lahko pomagale doseči prihranek v višini **206 milijard EUR** letno.

5) Promet in turizem (51 milijard EUR)

- Enotni evropski prometni prostor (6 milijard EUR)
 - Razvoj turistične politike (6 milijard EUR)
 - Okrepljene pravice potnikov (0,4 milijarde EUR)
 - Prirejanje kilometrskih števecv v motornih vozilih (9 milijard EUR)
 - Pravila glede odgovornosti in zavarovanje za avtonomna vozila (30 milijard EUR)
- **Enotni evropski prometni prostor:** Kljub znatnemu napredku, ki je bil v zadnjih 20 letih dosežen pri vzpostavitvi enotnega evropskega prometnega prostora, v tem sektorju zaradi mnogih ovir še vedno nastajajo znatni stroški, ki vplivajo na okolje, varnost, zdravje in konkurenčnost gospodarstva. Raziskave EP kažejo, da bi lahko evropsko gospodarstvo z odpravo neučinkovitosti v prometnem sektorju pridobilo vsaj **5,7 milijarde EUR** letno. Tako bi izboljšali mobilnost državljanov, povečali okoljsko trajnost ter zagotovili boljšo povezanost znotraj EU in večjo mednarodno konkurenčnost.
 - **Razvoj turistične politike:** Čeprav je EU vodilna turistična destinacija na svetu, saj je turizem razlog za okoli 40 odstotkov vseh mednarodnih obiskov, se ta sektor zaradi različnih oblik tržne neučinkovitosti srečuje z mnogimi izzivi in ovirami. Raziskave EP kažejo, da je v nekaterih sektorjih še vedno velik potencial za izboljšanje učinkovitosti z nadaljnjimi ukrepi EU, kot je

spodbujanje razvoja malih in srednjih podjetij v živilskem sektorju z dodatno usmeritvijo v kakovostne nastanitve; potencialni prihranek tovrstnih ukrepov je ocenjen **med 5,7 in 6,8 milijarde EUR** letno.

- **Okrepljene pravice potnikov:** Potniki EU so pri potovanju v zračnem, cestnem (z avtobusom), železniškem in vodnem prometu (po morju in celinskih plovni poteh) zaščiteni s posebnim in praktično edinstvenim zakonodajnim okvirom na svetu. Vendar pa je pri spoštovanju in izvajanju teh pravic treba obravnavati pomembne izzive s pravnega in praktičnega vidika, kot so različna raven zaščite, vezana na različne načine prevoza, primeri neuporabe pravic potnikov in slabo poznavanje teh pravic. Raziskave EP kažejo, da stroški za državljane in podjetja, ki so posledica neobstoja usklajenega okvira za pravice potnikov v EU, znašajo vsaj **355 milijonov EUR** na leto.
- **Prيرهjanje kilometrskih števcov v motornih vozilih:** Zaradi dviga vrednosti na trgu ima do 50 odstotkov rabljenih avtomobilov, s katerimi trgujejo v državah članicah EU, nezakonito prirejen „odometer“ oz. instrument za merjenje dolžine opravljene poti tega vozila. Števci uvoženih avtomobilov so prirejeni precej pogosteje, prav tako pa je število njihovih registriranih kilometrov višje kot pri avtomobilih, ki jih prodajajo na nacionalnih trgih. Raziskave EP kažejo, da skupni gospodarski strošek goljufij s kilometrskimi števci rabljenih avtomobilov, s katerimi se trguje preko notranjih mej EU, znaša vsaj 1,3 milijarde EUR na leto, pri čemer je po najverjetnejšem scenariju gospodarska izguba ocenjena na **8,8 milijarde EUR**.
- **Pravila glede odgovornosti in zavarovanje za avtonomna vozila:** Vse večje zanimanje za povezana in avtonomna vozila bo imelo velik vpliv na avtomobilski sektor in bi utegnilo prinesiti velike družbeno-gospodarske koristi. Evropskemu gospodarstvu bi lahko do leta 2050 prineslo 17 bilijonov EUR. Vsesplošno se domneva, da bodo lahko avtonomna vozila reševala človeška življenja, znižala finančne stroške avtomobilskih nesreč, izboljšala mobilnost v mestih, zmanjšala zastoje in negativne vplive na okolje, omogočila vključujoče oblike mobilnosti za starejše ljudi in ljudi s posebnimi potrebami ter povečala produktivnost. Po ocenah raziskav EP bo pospešitev krivulje uvajanja avtonomnih vozil za 5 let – kar bi omogočili s sprejetjem jasnih pravil o odgovornosti na evropski ravni – gospodarstvu letno prinesla dodatne **29,6 milijarde EUR**.

6) **Socialna Evropa, zaposlovanje in zdravje** (142 milijard EUR)

- Zmanjšanje razlik v plačah med spoloma (43 milijard EUR)
 - Boljše obveščanje delavcev in posvetovanje z njimi (12 milijard EUR)
 - Socialna podjetja in družbe za vzajemno zavarovanje (15 milijard EUR)
 - Zmanjšanje neenakosti na področju zdravja (72 milijard EUR)
- **Zmanjšanje razlik v plačah med spoloma:** Kljub naporom, da bi zmanjšali razlike v plačah med spoloma, ki smo jim bili priča v zadnjih letih, je bruto urna postavka žensk v gospodarstvu EU še vedno za 16 odstotkov nižja od postavke moških. To je posledica učinkov ločevanja in plačane diskriminacije, razlikovanje v plačah pa na splošno zajema tudi razliko v stopnji zaposlenosti in številu opravljenih ur, zaradi česar se po ocenah letno izgubi dohodek v višini med 241 in 379 milijard EUR. Nadaljnje zmanjšanje te razlike ni zaželeno le samo po sebi, temveč tudi, ker bi imelo pozitiven učinek na evropsko gospodarstvo. Razlika namreč zmanjšuje gospodarsko učinkovitost, saj med drugim preprečuje optimalno dodeljevanje dela. Z njeno odpravo bi tako povečali produktivnost in zadovoljstvo pri delu ter zmanjšali število menjav zaposlenih in pravne spore. Raziskave EP kažejo, da se z zmanjšanjem razlike v plačah med spoloma za en odstotek gospodarstvo poveča za 0,14 odstotka. Če bi torej z ukrepi EU na področju preglednosti plačil ter boljšega dostopa do različnih oblik dopusta in prožne ureditve dela

razliko v plačah zmanjšali le za 2,0 odstotka, bi to pomenilo rast BDP EU za 0,28 odstotka oziroma **43 milijard EUR** letno.

- **Boljše obveščanje delavcev in posvetovanje z njimi:** Ne le, da imajo zaposleni v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah pravico do ustrezne ravni informacij, obveščanje delavcev lahko tudi pozitivno vpliva na gospodarstvo, zlasti v času presežkov delovne sile, saj je bilo dokazano, da vnaprejšnje obveščanje spodbuja uspešno prerazporeditev, zlasti ko se hkrati ponudi tudi pomoč pri iskanju zaposlitve in usposabljanje. Raziskave EP o stroških in koristih možnih izboljšav v sedanjem zakonodajnem okviru EU ocenjujejo, da bi lahko na ta način prihranili približno **12 milijard EUR** na leto, kar bi dosegli zlasti z zmanjšanjem števila odpuščenih delavcev (za približno 22 odstotkov), pa tudi z znižanjem pogostosti in stopnje resnosti poslovnih sporov, stroškov odpovedi in zdravstvenega varstva ter s povečanjem verjetnosti, da delavci najdejo novo zaposlitev.
- **Zmanjšanje neenakosti na področju zdravja:** Ena najpomembnejših stvari v življenju je biti zdrav in/ali imeti dobro kakovost življenja v primeru bolezni. Čeprav ima EU le podporno pristojnost na področju zdravstvene politike, bi se lahko z dostopom do čezmejnega zdravstvenega varstva ter boljšim usklajevanjem in spodbujanjem dobre prakse med državami članicami ustvarile velike koristi. Rezultati analize Evropske komisije in drugih o stroških, ki jih večje neenakosti na področju zdravja povzročajo tako med državami članicami EU kot znotraj njih in ki vodijo do slabšega zdravja več družbenih skupin ali prebivalcev nekaterih krajev, kažejo, da bi lahko evropsko gospodarstvo z učinkovitejšimi ukrepi na tem področju na leto pridobilo do **72 milijard EUR**. Zdravstveno razsežnost bi lahko vključili v druge politike EU, na primer z večjo uporabo obstoječih strukturnih skladov za podporo projektom, ki izboljšujejo zdravstveno infrastrukturo, povečujejo število zdravstvenih raziskav in usposabljanj, prispevajo k bolj zdravemu življenju in spodbujajo „aktivno staranje“.
- **Socialna podjetja in družbe za vzajemno zavarovanje:** Dva milijona socialnih podjetij v EU zaposluje več kot 14 milijonov ljudi in ima veliko različnih pravnih oblik, kot so fundacije, zadruga, družbe za vzajemno zavarovanje, združenja ali podjetja. Trenutno pa ne obstaja evropski pravni okvir, ki bi tem podjetjem omogočil, da v celoti izkoristijo prednosti enotnega trga. Bolj usklajen pristop EU bi z ekonomskega in socialnega vidika ustvaril dodano vrednost, ki bi vključevala večjo ekonomijo obsega, pridobljeno z dostopom do širšega trga, manjše stroške transakcij in izvrševanja, večji dostop do financiranja in javnih naročil ter potencialno večjo prepoznavnost in zaupanje potrošnikov. Ideja, ki jo predstavljata evropska vzajemna družba ali evropska fundacija, pa tudi sistem EU za certificiranje bi podjetjem olajšali poslovanje. „Evropski znak za socialno gospodarstvo“ bi jim v sklopu omenjenega sistema omogočil, da se jasno razlikujejo od drugih vrst podjetij, ne da bi se jim bilo treba registrirati v vsaki državi članici posebej, hkrati pa bi lahko izbrali pravno obliko, ki jim najbolj ustreza za izvajanje svoje dejavnosti. Raziskave EP kažejo, da bi z omenjenim ukrepom, tudi če bi se denarni tok tega sektorja povečal za samo 2,0 odstotka, letno pridobili približno **15 milijard EUR**.

7) Evropa državljanov (58 milijard EUR)

- Prosto gibanje delovno aktivnih državljanov EU (53 milijard EUR)
 - Ustvarjalnost in kulturna raznolikost (0,5 milijarde EUR)
 - Čezmejne prostovoljne dejavnosti (0,06 milijarde EUR)
 - Zaščita otrok, družin in premoženjskih razmerij (0,6 milijarde EUR)
 - Ustanovitev in mobilnost podjetij (0,26 milijarde EUR)
 - Pravno sodelovanje in spori v civilnih in gospodarskih zadevah (4 milijarde EUR)
 - Pravo EU o upravnem postopku (0,02 milijarde EUR)
- **Prosto gibanje delovno aktivnih državljanov EU:** Državljeni imajo pravico, da si delo poiščejo v drugi državi EU, v njej živijo in dostopajo do njenega trga dela. V njej morajo plačevati davke in prispevke za socialno varnost, vendar uživajo tudi enake pravice kot njeni državljani. Ocenjuje se, da je učinek prostega gibanja v glavne namembne države na BDP v letu 2017 znašal 106 milijard EUR. Če se bo trend nadaljeval v enaki meri – kot v desetletju 2007–17, ko se je število zaposlenih in delovno sposobnih državljanov EU, ki prebivajo v drugi državi članici, z 2,5 povečalo na 3,8 odstotka –, bo ob nespremenjeni praksi prostega gibanja leta 2027 v tej kategoriji že 5,4 odstotka oziroma približno 12 milijonov ljudi. Raziskave EP kažejo, da bi taka rast ob ustaljenih cenah za gospodarstvo EU pomenila letno rast v višini približno **53 milijard EUR**. Če bi pri izračunu upoštevali čezmejne in napotene delavce ter denarna nakazila in vpliv na javne prihodke, pa bi bil ta znesek še bistveno višji.
- **Ustvarjalnost in kulturna raznolikost:** Kultura je ena največjih prednosti Evrope, saj 80 odstotkov njenih državljanov meni, da je kulturna raznolikost posebna odlika Evrope in ji daje posebno vrednost. Kulturni in ustvarjalni sektorji so gonilna sila inovacij, saj letno ustvarijo za več kot 500 milijard EUR BDP in zaposlujejo 7,5 odstotka evropske delovne sile. Med izzivi, s katerimi se soočajo, so digitalizacija, razdrobljenost trga, omejeno kroženje del in oviran dostop do posojil in lastniškega kapitala, zlasti zaradi težav pri vrednotenju neopredmetenih sredstev in razširjenosti mikropodjetij v sektorju. Če bi likvidnostno vrzel v tem sektorju z uvedbo novih finančnih instrumentov in nadaljnjim razvojem že obstoječih možnosti – z lažjim dostopom do lastniškega kapitala in sofinanciranja, vključno s pomočjo „poslovnih angelov“ in množičnega financiranja – zmanjšali za četrtno, bi se BDP po ocenah raziskav lahko dvignil za do **494 milijonov EUR** letno.
- **Čezmejne prostovoljne dejavnosti:** Prostovoljstvo – delo, opravljeno po svobodni volji posameznika, predvsem v okviru nevladne organizacije in z neprofitnim namenom – prinaša mnogo koristi za prostovoljce ter tudi za sektorje in lokalne skupnosti, ki jim pomagajo. Vendar pa je opravljanje prostovoljstva, zlasti za mlade, navadno omejeno zaradi različnih zakonodajnih in finančnih bremen, kot so nezadostno čezmejno zakonsko priznavanje, onemogočanje dostopa do socialnovarstvenih prejemkov ter nedosledno priznavanje znanja in spretnosti, pridobljenih med opravljanjem prostovoljstva. Raziskave EP ocenjujejo, da te ovire letno ustvarijo za približno **65 milijonov EUR** stroškov, Evropska komisija pa meni, da bi s 50 000 udeleženci, ki so letno vključeni v njeno evropsko solidarnostno enoto, in s pomočjo približno štirikratnega multiplikacijskega učinka gospodarstvo lahko naraslo za 810 milijonov EUR na leto.
- **Zaščita otrok, družin in premoženjskih razmerij:** Število mednarodnih parov in družin v EU še naprej narašča, saj več posameznikov uveljavlja svojo pravico do prostega gibanja. Raziskave EP kažejo, da sedanje vrzeli in nedoslednosti v pravnem okviru EU za zaščito otrok, družin in premoženjskih razmerij v čezmejnih primerih povzročijo letne stroške v višini približno **619 milijonov EUR**. Ti so v glavnem posledica razlik v pravilih držav članic, razlagi in uporabi pravil EU ter pomanjkanja vzajemnega priznavanja posebnega pravnega statusa ali upravne odločbe. Ukrepati je treba v zvezi s čezmejno posvojitvijo otrok, zastopanjem v primeru nezmožnosti za

delo, priznavanjem osebnega stanja in lastninskih pravic ter s povračilom za škodo, nastalo zaradi prometnih nesreč.

- **Ustanovitev in mobilnost podjetij:** Evropsko pravo družb je pomemben temelj enotnega trga, saj olajšuje izvajanje pravice do ustanavljanja, zmanjšuje upravne obremenitve za podjetja, povečuje njihovo konkurenčnost in spodbuja preglednost. Podatki Eurostata kažejo, da 17 milijonov družb z omejeno odgovornostjo v EU letno ustvari dodano vrednost v višini približno 4,9 bilijona EUR. Vendar pa se podjetja ob selitvi v drugo državo članico še vedno soočajo z velikimi ovirami, stroški in pravnimi negotovostmi, kar omejuje stopnjo integracije trga. Po podatkih raziskav EP bi lahko z izboljšanjem pravnega okvira EU na področju združitve, delitve, preoblikovanja in zastopanja podjetij prihranili **264 milijonov EUR** letno.
- **Pravno sodelovanje in spori v civilnih in gospodarskih zadevah:** Število ljudi in podjetij, vključenih v čezmejne transakcije, vse bolj narašča, uveljavljanje pravic v drugi državi članici pa se še vedno izkazuje kot težavno. Razlike v civilnih postopkovnih pravilih držav članic povzročajo težave in stroške za vse udeležene strani ter lahko vodijo v nezaupanje med sodnimi organi pri priznavanju ali izvrševanju tujih sodnih odločb. Raziskave EP kažejo, da bi lahko z zakonodajnim ukrepom, s katerim bi uvedli skupne minimalne standarde EU za civilne postopke, stroške za državljane in podjetja na letni ravni zmanjšali za med 258 in 773 milijonov EUR. Prav tako bi lahko ukrepi EU za pospešeno reševanje trgovinskih sporov še povečali evropsko dodano vrednost za najmanj **3,7 milijarde EUR** in potencialno za 5,7 milijarde EUR letno.
- **Pravo EU o upravnem postopku:** Vsak državljan ima pri svojih odnosih z institucijami, organi in agencijami EU pravno izvršljivo pravico do dobrega upravljanja. Upravno pravo EU je trenutno izjemno razdrobljeno in zato povzroča negotovost, stroške in zamude. Raziskave EP kažejo, da bi z bolj jasnim in skladnim pristopom, kodificiranim v obliki zakonodaje EU o upravnem postopku, zmanjšali stroške transakcij in čakalno dobo za posameznike v odnosih z upravo EU do vrednosti vsaj **20 milijonov EUR**.

8) **Pravosodje in notranje zadeve – migracije in meje** (55 milijard EUR)

- Zakonite migracije (22 milijard EUR)
 - Azilna politika (22 milijard EUR)
 - Nadzor meje in vizumska politika (10 milijard EUR)
 - Programi „državljanstvo in prebivališče za naložbe“ (v fazi ocenjevanja)
- **Zakonite migracije:** EU stremi k oblikovanju celovite politike priseljevanja, v okviru katere bi bili državljani tretjih držav, ki zakonito prebivajo v EU, obravnavani pravično in brez diskriminacije. Vendar so zaradi pomanjkljivega vključevanja in izvajanja mednarodnih standardov in standardov EU s področja človekovih pravic in dela ter sektorskega pristopa v pravnem okviru EU, ki ne zajema vseh državljanov tretjih držav, še vedno prisotne številne vrzeli in ovire. Zaradi tega se državljani tretjih držav soočajo z razlikami v stopnji zaposlenosti, previsoko usposobljenostjo, slabšo kakovostjo delovnih mest, nižjim zaslužkom in slabšimi pogoji za dolgoročno vključevanje. Raziskave EP ocenjujejo, da bi lahko nadaljnje ukrepanje EU na področju zakonitih migracij gospodarstvu letno prineslo koristi v vrednosti do **22 milijard EUR**. Dodatne koristi bi lahko dosegli z obravnavanjem razdrobljenih nacionalnih politik na tem področju, zaradi katerih EU kot celota težje privablja delavce in raziskovalce, ki jih potrebuje.
 - **Azilna politika:** V zasnovi in izvajanju skupnega evropskega azilnega sistema (CEAS) ter s tem povezanih ukrepov trenutno obstajajo velike strukturne šibkosti in pomanjkljivosti, ki opozarjajo, da je treba obravnavati vprašanja, kot so boljša skladnost med mednarodnimi standardi in vrednotami ter standardi in vrednotami EU, zmanjšanje nedovoljenih migracij v EU in stroškov za varnost in nadzor meja, povečanje učinkovitosti in uspešnosti azilnega postopka,

hitrejša družbeno-gospodarska integracija prosilcev za azil, višja stopnja zaposlenosti in višji davčni prihodki ter okrepitev varstva človekovih pravic v državah vrnitve. Raziskave EP kažejo, da bi s sprejetjem možnosti politike na teh področjih ustvarili gospodarske koristi v višini vsaj **22,5 milijard EUR** na leto.

- **Nadzor meje in vizumska politika:** Nepričakovano veliko število migrantov, ki so leta 2015 in 2016 prišli na zunanje meje EU, je razkrilo strukturne pomanjkljivosti politik EU pri upravljanju zunanjih meja, zlasti kar zadeva preverjanje migrantov in prosilcev za azil. Zaradi teh pomanjkljivosti in pomislekov glede notranje varnosti je več držav v schengenskem območju začasno ponovno postavilo notranje meje. Poleg gospodarske izgube zaradi zaprtja notranjih meja – stroški ukinitve schengenskega območja naj bi letno znašali vsaj 10 milijard EUR – je to stanje negativno vplivalo tudi na migrante, družbe prejemnice, njihove prebivalce in splošno na zaupanje v EU. Raziskave EP ocenjujejo, da stroški obstoječe ureditve za evropsko gospodarstvo znašajo približno 27,5 milijard EUR na leto. Neto koristi, ki bi jih ustvarili s sprejetjem več možnosti politike EU za odpravo ugotovljenih vrzeli in ovir, bi letno znašale vsaj **10 milijard EUR** (4 milijarde EUR pri nadzoru meja in 6 milijard EUR pri vizumski politiki).
- **Programi „državljanstvo in prebivališče za naložbe“:** Številne države članice imajo vzpostavljene programe državljanstva ali prebivališča za naložbe – t. i. zlati potni listi ali vizumi –, ki tujcem v zameno za določene naložbe v njihovih državah omogočajo pridobitev državljanstva ali stalnega prebivališča. V nekaterih primerih so bili izraženi pomisleki, da ti programi odpirajo prostor korupciji, pranju denarja in/ali davčni utaji in izogibanju davkom ter povečujejo možnosti za izkrivljanje enotnega trga in spodkopavanje celovitosti evropskega državljanstva. Vrsta pobud EU, zasnovanih za doseganje večje preglednosti, odgovornosti in primerne skrbnosti v zvezi s takimi programi, je v fazi aktivne obravnave, prav tako pa se ocenjuje tudi potencialna gospodarska korist, ki bi jo ti ukrepi prinesli gospodarstvu EU.

9) Pravosodje in notranje zadeve – varnost in temeljne pravice

(125 milijard EUR)

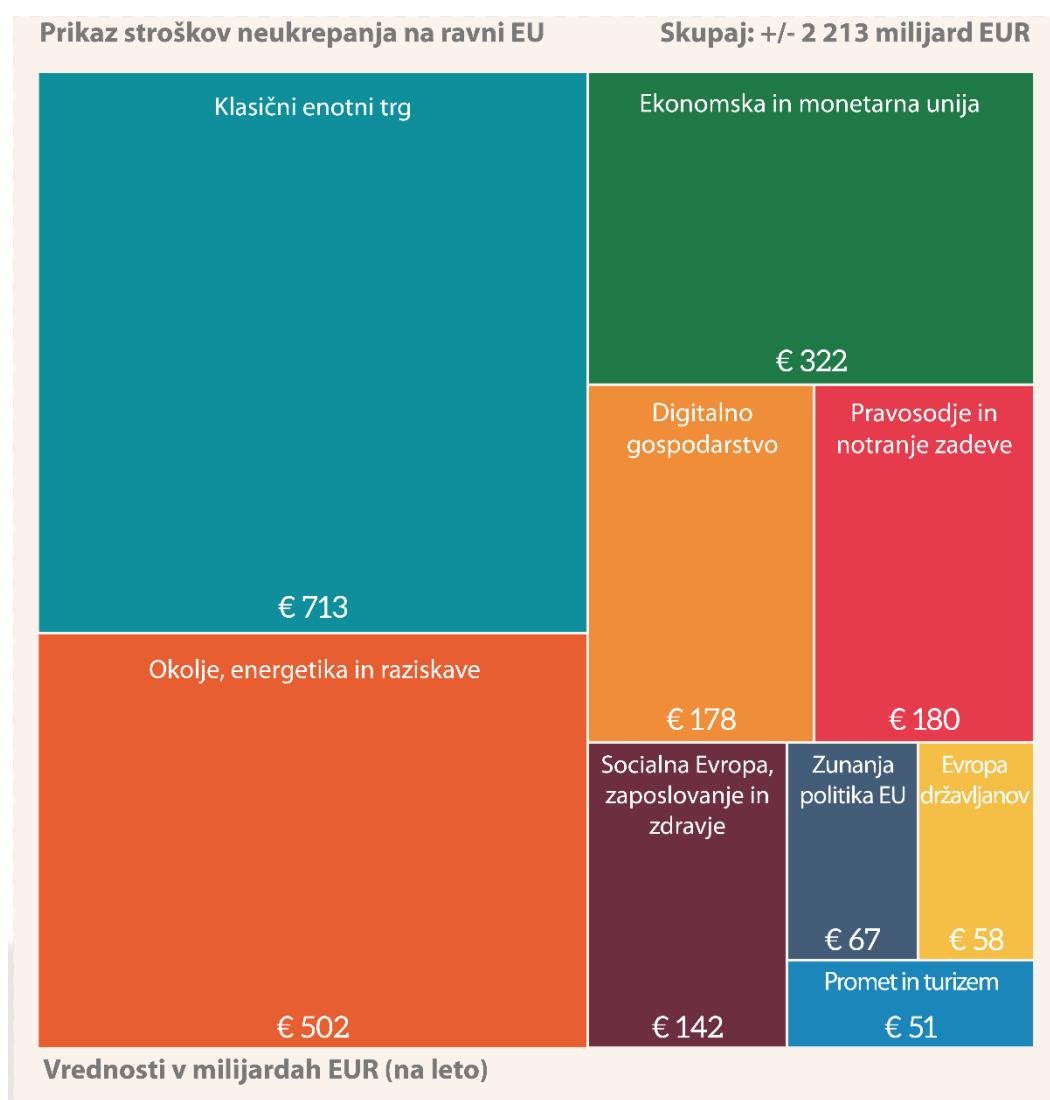
- Boj proti nasilju nad ženskami (23 milijard EUR)
 - Enaka obravnava in nediskriminacija (0,5 milijarde EUR)
 - Boj proti organiziranemu kriminalu, korupciji in kibernetiski kriminaliteti (82 milijard EUR)
 - Usklajeno ukrepanje proti terorizmu (16 milijard EUR)
 - Procesne pravice in razmere v zaporih (0,2 milijarde EUR)
 - Varstvo podatkov (3 milijarde EUR)
- **Boj proti nasilju nad ženskami:** Vsaka tretja ali četrta ženska v Evropi je po dopolnjenem 15. letu starosti doživela fizično in/ali spolno nasilje. Ker na ravni EU ne obstajajo pravno zavezujoči instrumenti, s katerimi bi obravnavali specifično ženske, ki so žrtve nasilja, se način preprečevanja te oblike nasilja ter zaščite in pomoči žrtvam razlikuje po vsej Uniji. EU je podpisala Istanbulsko konvencijo Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, ki bo po ratifikaciji zavezujoča za Unijo in njene države članice. Raziskave EP ocenjujejo, da skupni socialni in individualni stroški nasilja nad ženskami znašajo približno 230 milijard EUR na leto, kar vključuje neposredno izgubo BDP v višini približno 30 milijard EUR in stroške povečane uporabe kazensko-pravnih sistemov in sistemov civilnega pravosodja v višini 34 milijard EUR. Če bi z ukrepi politike, ki jih zagovarja Parlament, za 10 odstotkov zmanjšali nasilje, bi to gospodarstvu letno prineslo koristi v višini približno **23 milijard EUR**.

- **Enaka obravnava in nediskriminacija:** Pojma enakega obravnavanja in nediskriminacije sta bistvenega pomena za vrednote, na katerih temelji Evropska unija. Pa vendar se vsak peti prebivalec EU vsako leto sooča s takšno ali drugačno obliko diskriminacije. Poleg že analizirane diskriminacije žensk in nasilja nad njimi (glej zgoraj) je močno razširjena tudi rasna diskriminacija, invalidi se srečujejo s težavami pri uveljavljanju svoje pravice do samostojnega življenja, osebe LGBT pa so deležne novih valov diskriminacije in kaznivih dejanj iz sovraštva. Kljub obstoječi zakonodaji in ukrepom EU še vedno obstajajo velike vrzeli in ovire na področju enakega obravnavanja ter ustreznega preprečevanja in pregona kaznivih dejanj iz sovraštva, ki se zgodijo v Uniji, ter odškodnine zanje. Raziskave EP kažejo, da bi z nadaljnjimi ukrepi na ravni EU na nekaterih področjih – zlasti z zagotavljanjem boljšega izvajanja obstoječe zakonodaje, sprejetjem novih zaščitnih ukrepov v zvezi z diskriminacijo na podlagi vere in prepričanja, spolne usmerjenosti, invalidnosti in starosti ter okrepitevijo zaščitnih ukrepov pri kaznivih dejanjih iz sovraštva do oseb LGBT – lahko letno ustvarili gospodarsko korist v višini do **527 milijonov EUR**.
- **Boj proti organiziranemu kriminalu, korupciji in kibernetiki kriminaliteti:** Organizirani kriminal in korupcija se medsebojno krepi, saj poskušajo organizirane kriminalne združbe s podkupovanjem uradnikov pravila obračati v svojo korist. Korupcija spodkopava pravno državo, kar posledično zagotavlja več priložnosti za organizirani kriminal. Z razvojem sodobnih tehnologij so organizirane kriminalne združbe razširile svoje dejavnosti na kibernetiki kriminal, kot so goljufije pri spletnih plačilih in izsiljevanje z zlonamerno programsko opremo. Ena glavnih ovir za učinkovit boj EU in njenih držav članic je neizvajanje mednarodnih norm in norm EU. Raziskave EP kažejo, da bi z bolj usklajenim pristopom evropsko gospodarstvo lahko letno prihranilo najmanj **82 milijard EUR**.
- **Usklajeno ukrepanje proti terorizmu:** Terorizem ostaja eno najpomembnejših vprašanj, s katerim se trenutno sooča EU. Proti njemu se bori tako, da podpira različne nacionalne ukrepe in izmenjave, vključno s tistimi, ki preprečujejo radikalizacijo in novačenje, ukrepe za financiranje terorizma ter urejanje posedovanja in pridobivanja orožja in eksplozivov, pa tudi instrumente za krepitev varnosti na zunanjih mejah Unije. V sklopu tega aktivno sodeluje tudi s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami. Kljub temu pa stroški terorističnih dejavnosti v EU še vedno znašajo približno **15,9 milijard EUR** na leto. Odprava številnih vrzeli in ovir v politiki EU za boj proti terorizmu bi lahko privedla do boljšega preprečevanja in pregona terorističnih dejavnosti.
- **Procesne pravice in razmere v zaporih:** Pravice in pogoji pridržanja oseb, osumljenih storitve kaznivega dejanja, in tistih, ki prestajajo zaporno kazen v državah članicah, kljub pomembnim ukrepom in sodelovanju na ravni EU še vedno ne izpolnjujejo predpisanih mednarodnih standardov in standardov EU. Zakonodaja EU o pravicah osumljencev določa samo skupne minimalne standarde. Poleg tega nekatera področja, kot je pripor v predkazenskem postopku, niso bila celovito obravnavana, kar je v tem primeru pripeljalo do prenatrpanosti zaporov v več državah članicah EU. To stanje ima posledice za zadevne posameznike in njihove družine ter za družbo na splošno. Letni stroški za evropsko gospodarstvo, ki nastajajo zaradi pretirane uporabe ukrepov v zvezi s priporom v predkazenskem postopku, po ocenah raziskav EP znašajo 162 milijonov EUR, stroški, nastali zaradi nesorazmerne uporabe evropskega naloga za prijetje, pa še dodatnih 43 milijonov EUR. Skupni letni stroški znašajo torej **205 milijonov EUR**.
- **Varstvo podatkov:** Varstvo podatkov je temeljna pravica v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah. Nedavno sprejeti splošna uredba o varstvu podatkov, ki zajema javni in zasebni sektor, ter direktiva o varstvu podatkov, ki zajema policijsko in pravosodno sodelovanje, sta na skladen in pozitiven način posodobili standarde varstva podatkov za državljane. Vseeno pa bi lahko s posodobitvijo zakonodaje na tem področju še dodatno razjasnili in poenostavili ureditve v zvezi z e-zasebnostjo na področju elektronskih komunikacij. Ta ukrep bi poleg zaščite pravic državljanov evropskemu gospodarstvu predvidoma letno prinesel približno **3,25 milijard EUR** potencialnih prihrankov.

10) Zunanja politika EU (67 milijard EUR)

- Manj podvajanja v varnostni in obrambni politiki (22 milijard EUR)
 - Boljše usklajevanje med donatorji na področju razvojne politike (9 milijard EUR)
 - Boljša skupna konzularna zaščita za državljane EU (0,9 milijarde EUR)
 - Spodbujanje mednarodne trgovine (35 milijard EUR)
- **Manj podvajanja v varnostni in obrambni politiki:** Države članice EU so s trenutnim letnim proračunom v višini več kot 220 milijard EUR (ki še narašča) v svetovnem merilu skupaj na drugem mestu po porabi sredstev, namenjenih za obrambo, vendar zaradi tradicionalne razdrobljenosti oboroženih sil in vojaških nakupov, ki se včasih odraža v neinteroperabilnosti opreme, prihaja do nepotrebnega prekrivanja in podvajanja. Po drugi strani jim okrepljeno sodelovanje zagotavlja večjo učinkovitost, zlasti v smislu večje standardizacije opreme in specializacije nalog. Raziskave EP v povezavi z raziskavami drugih organov, kot so fundacija Bertelsmann, McKinsey in italijanski inštitut za mednarodne zadeve, kažejo, da bi lahko kljub pomembnemu napredku, ki je bil pod vodstvom EU in NATO nedavno dosežen na tem področju, letno prihranili najmanj **22 milijard EUR**.
- **Boljše usklajevanje med donatorji na področju razvojne politike:** EU in njene države članice so skupaj največji akter na področju globalne razvojne pomoči, saj za uradno razvojno pomoč namenjajo 76 milijard EUR. Čeprav EU tesno sodeluje pri opredelitvi meril in orodij za učinkovitost globalne pomoči, lahko zaradi treh različnih oblik pomoči EU – neposredno od Evropske komisije, posredno prek medvladnega Evropskega razvojnega sklada (ERS), čeprav ga upravlja Komisija, in dvostransko prek držav članic – pride do slabše učinkovitosti ter ponekod do podvajanja in prekrivanja. Raziskave EP kažejo, da bi lahko z boljšim usklajevanjem na tem področju prihranili približno **9 milijard EUR** na leto, vključno z neposrednimi prihranki in boljšimi rezultati v državah prejemnicah, zlasti z boljšim usklajevanjem dodeljenih sredstev za posamezne države.
- **Boljša skupna konzularna zaščita za državljane EU:** Vse več državljanov EU se seli, potuje in dela zunaj meja EU. V skladu s Pogodbami lahko v državi, kjer njihova država članica nima predstavništva, pridobijo diplomatsko in konzularno zaščito. Okrepljena diplomatska pomoč tem državljanom ne bi prinesla koristi le zanje, temveč bi zmanjšala tudi nepotrebne stroške, ki nastajajo ob podvajanju podpore. Ocenjeno je, da bi z zagotovitvijo številnih diplomatskih služb na ravni EU, ki jih danes upravlja diplomatska predstavništva držav članic, letno lahko prihranili približno **860 milijonov EUR**.
- **Spodbujanje mednarodne trgovine:** EU je na področju blaga in storitev največja svetovna trgovinska velesila. Mednarodna trgovina bi morala s specializacijo in povečanjem produktivnosti povečati blaginjo ter omogočiti dostop do virov, ki so doma redki, ter do tehnologije in inovacij, pridobljenih v tujini. EU si hkrati prizadeva zagotoviti, da njena trgovinska politika spoštuje človekove pravice, delovne, okoljske in zdravstvene ter varnostne standarde in načela. Za Unijo je pomemben tako večstranski (Svetovna trgovinska organizacija) kot dvostranski trgovinski okvir, res pa je v zadnjem času večji napredek dosegla pri dvostranskem okviru. Po ocenah Evropske komisije naj bi gospodarstvo EU z nedavno sklenjenimi sporazumi o prosti trgovini z Novo Zelandijo, Avstralijo in Japonsko, pridobilo potencialne gospodarske koristi v višini od 2,1 do 35 milijard EUR letno. Čezatlantsko partnerstvo za trgovino in naložbe (TTIP) pa naj bi po pričakovanjih letno prineslo še približno 68 milijard EUR. Na podlagi tega bi lahko sklepali, da bi z dodatnim trgovinskim sporazumom EU o prosti trgovini z neko veliko tretjo državo ali skupino držav lahko pridobili dolgoročne potencialne koristi v višini približno **35 milijard EUR** letno.

Graf stroškov neukrepanja na ravni EU, 2019–24

Seznam podrobne analize možnih gospodarskih koristi na 50 področjih politike EU, ki so predstavljene v celotni študiji

ENOTNI KLASIČNI TRG	29
1. Dokončno oblikovanje enotnega trga za blago	29
2. Dokončno oblikovanje enotnega trga za storitve	34
3. Zagotavljanje pravic potrošnikov	40
4. Spodbujanje sodelovalnega gospodarstva oziroma ekonomije delitve	44
5. Reševanje vprašanja izogibanja davkom od dohodkov pravnih oseb	48
6. Boj proti goljufijam v zvezi z davkom na dodano vrednost	52
DIGITALNO GOSPODARSTVO	55
7. Dokončno oblikovanje enotnega digitalnega trga	55
8. Spodbujanje internetne povezljivosti	60
9. Kibernetska varnost	66
EKONOMSKA IN MONETARNA UNIJA	70
10. Boljše usklajevanje fiskalne politike	70
11. Dokončno oblikovanje bančne unije	74
12. Skupni sistem zjamčenih vlog	78
13. Skupni sistem zavarovanja za primer brezposelnosti	82
14. Vzpostavitev bolj povezanih kapitalskih trgov	86
15. Vseevropski pokojninski produkt	91

OKOLJE, ENERGETIKA IN RAZISKAVE	95
16. Podnebne spremembe	95
17. Okrepljena zakonodaja o vodah	102
18. Bolj povezan energetska trg z večjo energetska učinkovitostjo	106
19. Spodbujanje raziskav in inovacij	112
20. Robotika in umetna inteligenca	116
PROMET IN TURIZEM	120
21. Enotni evropski prometni prostor	120
22. Razvoj turistične politike	125
23. Okrepljene pravice potnikov	128
24. Prirejanje kilometrskih števec v motornih vozilih	131
25. Pravila glede odgovornosti in zavarovanje za avtonomna vozila	134
SOCIALNA EVROPA, ZAPOSLOVANJE IN ZDRAVJE	137
26. Zmanjšanje razlik v plačah med spoloma	137
27. Boljše obveščanje delavcev in posvetovanje z njimi	142
28. Zmanjšanje neenakosti na področju zdravja	146
29. Socialna podjetja in družbe za vzajemno zavarovanje	149
EVROPA DRŽAVLJANOV	152
30. Prosto gibanje delovno aktivnih državljanov EU	152
31. Ustvarjalnost in kulturna raznolikost	157
32. Čezmejne prostovoljne dejavnosti	161
33. Zaščita otrok, družin in premoženjskih razmerij	164
34. Ustanovitev in mobilnost podjetij	169
35. Pravno sodelovanje in spori v civilnih in gospodarskih zadevah	173
36. Pravo EU o upravnem postopku	176

PRAVOSODJE IN NOTRANJE ZADEVE: MIGRACIJE IN MEJE	179
37. Zakonite migracije	179
38. Azilna politika	183
39. Nadzor meje in vizumska politika	186
40. Programi „državljanstvo in prebivališče za naložbe“	190
PRAVOSODJE IN NOTRANJE ZADEVE: VARNOST IN TEMELJNE PRAVICE	194
41. Boj proti nasilju nad ženskami	194
42. Enaka obravnava in nediskriminacija	198
43. Boj proti organiziranemu kriminalu, korupciji in kibernetiski kriminaliteti	202
44. Usklajeno ukrepanje proti terorizmu	206
45. Procesne pravice in razmere v zaporih	210
46. Varstvo podatkov	214
ZUNANJA POLITIKA EU	218
47. Manj podvajanja v varnostni in obrambni politiki	218
48. Boljše usklajevanje med donatorji na področju razvojne politike	225
49. Boljša skupna konzularna zaščita za državljane EU	229
50. Spodbujanje mednarodne trgovine	233

V študiji je povzeto še nezaključeno delo, ki poteka v okviru dolgoročnega projekta za opredelitev in analizo stroškov neukrepanja na ravni EU na številnih področjih politike. Ta koncept, ki ga je Evropski parlament prvič uporabil v 80-ih letih 20. stoletja, se tukaj uporablja za količinsko opredelitev možnega povečanja učinkovitosti v današnjem evropskem gospodarstvu z uresničevanjem vrste političnih pobud, ki jih je v zadnjem času zagovarjal Parlament: od širšega in bolj poglobljenega enotnega digitalnega trga do bolj sistematičnega usklajevanja nacionalnih in evropskih obrambnih politik ali okrepljenega sodelovanja v boju proti izogibanju davkom od dohodkov pravnih oseb. Koristi se načeloma merijo v povečanju ustvarjenega BDP ali racionalnejši rabi javnih sredstev.

Najnovejša analiza kaže, da lahko evropsko gospodarstvo (EU-28) ustvari potencialne koristi v vrednosti več kot 2 200 milijard EUR, če bodo institucije Unije sprejele politike z različnih področij, za katere se zavzema Parlament, in jih nato v desetletnem obdobju od leta 2019 do 2029 v celoti izvedle. To bi dejansko pomenilo dva bilijona evrov dividend, ki bi skupni BDP EU dvignile za okoli 14 odstotkov (ta je leta 2017 znašal 15,3 bilijona EUR). Namen študije je prispevati k tekoči razpravi o prednostnih nalogah politike Evropske unije v prihodnjem petletnem institucionalnem ciklu med letoma 2019 in 2024.

To je publikacija Oddelka za evropsko dodano vrednost
EPRS | Služba Evropskega parlamenta za raziskave

Ta dokument je namenjen poslancem in zaposlenim v Evropskem parlamentu za uporabo kot informativno gradivo pri njihovem parlamentarnem delu. Za vsebino tega dokumenta so odgovorni izključno avtorji, mnenja, izražena v njem, pa ne predstavljajo nujno uradnega stališča Evropskega parlamenta.

PE 631.745
ISBN: 978-92-846-5011-8
DOI: 10.2861/68227
CAT: QA-02-19-215-SL-N